

Nr 220.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående merkostnad för vissa ombyggnads- och inredningsarbeten inom Västerås slott; given Stockholms slott den 12 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen,

att till bestridande av merkostnad för de i berörda statsrådsprotokoll omförmälda ombyggnads- och inredningsarbeten inom Västerås slott å *tilläggsstat* för år 1920 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 133,500 kronor.

Den till ärendet hörande handling skall tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars
1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden: UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde:

1918 års riks-
dag.

Med bifall till Kungl. Maj:ts den 5 april 1918 avlåtna proposition (nr 250) angående anvisande av medel för vissa ombyggnads- och inredningsarbeten inom Västerås slott anvisade 1918 års lagtima riksdag (skrivelsen nr 7 B, sid. 75),

dels för utvidgning av länsstyrelsens i Västmanlands län ämbetslokaler i Västerås slott samt för anordnande av en ny trappuppgång till desamma ett reservationsanslag av 48,500 kronor,

dels för återställande av slottets forna rikssal till sessionssal för länsstyrelsen och Västmanlands läns landsting samt för ändringsarbeten i en del till rikssalen anslutna utrymmen ett reservationsanslag av 80,000 kronor, att utgå under villkor, att Västmanlands läns landsting för ändamålet ställde till förfogande ett belopp av 35,000 kronor;

dels ock för inredande i slottet, enligt i statsrådsprotokollet över finansärenden den 5 april 1918 angiven plan, av lokaler dels åt lant-

mäterikontoret, dels åt Västmanlands fornminnesförening ett reservationsanslag av 45,000 kronor under villkor, beträffande kostnader, föranledda av lokalers beredande åt fornminnesföreningen, att sagda förening för ändamålet ställde till förfogande ett belopp av 15,000 kronor.

Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 1 juli 1918 anbefalldes här- efter byggnadsstyrelsen att låta utföra omförmälda arbeten i huvud- saklig överensstämmelse med vad chefen för finansdepartementet vid föredragning av berörda proposition tillstyrkt.

Arbetena hava emellertid av vissa skäl ännu icke blivit utförda och under tiden hava byggnadskostnaderna stigit så, att de tillgängliga anslagen visat sig för knappa. Byggnadsstyrelsen har därför i skrivelse den 24 februari 1920 gjort framställning om anvisande av ytterligare medel för ifrågavarande arbeten. Styrelsen har härutinnan anfört följande:

Styrelsen hade redan den 14 maj 1918 givit arkitekten E. Hahr i uppdrag att utföra och till styrelsen inkomma med fullständiga ritningar och entreprenad- handlingar beträffande de föreslagna åtgärderna. Den 3 december 1918 hade arki- tekten Hahr avlämnat av honom uppgjorda ritningar. Med hänsyn till det kultur- historiska intresse, som vore förenat med slottsbyggnaden i fråga, och då vissa föreslagna åtgärder innebure mera betydande ingrepp i det ålderdomliga murverket, hade byggnadsstyrelsen ansett sig böra underställa förslaget riksantikvariens be- dömande, varför styrelsen i skrivelse den 28 januari 1919 anhållit om riksanti- kvariens yttrande i ärendet.

*Byggnads-
styrelsen.*

I skrivelse den 21 maj 1919 hade med anledning härav t. f. riksantikvari- en T. J. Arne förklarar sin anslutning till ett av doktor O. Janse i en vid skrivelsen fogad skrift i frågan gjort uttalande, däri denne framhållit, bland annat, att Västerås slott syntes, ehuru någon kulturhistorisk, ingående och systematisk undersökning av slottet ännu ej funnes, dock höra till vårt lands kulturhistoriskt taget mest be- tydande äldre byggnadsverk. På grund härav borde enligt doktor Janses mening såsom ledande princip gälla, att inga förändringar gjordes, som kunde förrycka de olika byggnadsepokernas olika karaktär eller tillintetgöra under arbetets gång möj- ligen anträffade kulturhistoriskt betydelsefulla partier. Till det förra slaget hade doktor Janse förklarar sig i första hand räkna den del av slottet, där en föreslagen trappuppgång skulle anordnas. Då detta parti syntes utgöra slottets äldsta del, den gamla kärnan, skulle helt naturligt dess gamla karaktär av slutenhet och otill- gänglighet förryckas av en stor, bred trappuppgång. På grund härav hade doktor Janse velat föreslå, att byggnadsstyrelsen ville låta utarbeta förslag till en yttre trappa i borggårdens sydvästra hörn, vilken i största möjliga mån lämnade sagda gamla del av slottet orubbad.

Detta förslag hade av byggnadsstyrelsen undersökts men icke kunnat godtagas.

Byggnadsstyrelsen tillåte sig vidare erinra, att Kungl. Maj:t genom remiss den 31 maj 1919 anbefallt byggnadsstyrelsen att avgiva utlåtande med anledning av vissa av förste lantmätaren i Västmanlands län och lantmäteristyrelsen fram- hållna olägenheter, som vore förenade med den föreslagna lokalanordningen för

lantmäterikontoret, varefter Kungl. Maj:t med remiss den 5 juli 1919 till byggnadsstyrelsen överlämnat två ytterligare framställningar i ämnet från lantmäteristyrelsen. I utlåtande den 7 oktober 1919 hade byggnadsstyrelsen erinrat, att förevarande inredningsförslag på sin tid endast med tvekan tillstyrkts från såväl byggnadsstyrelsen som lantmäteristyrelsens sida och att jämväl föredragande departementschefen framhållit, att lokalerna ej bleve fullt tillfredsställande. Efter de många och vägande anmärkningar, som sedermera från lantmäteristyrelsens och förste lantmätarens sida ytterligare mot den avsedda lokalanordningen anförts och varemot byggnadsstyrelsen i det stora hela icke hade något att invända, hade enligt byggnadsstyrelsens förmenande bort anses ådagalagt, att inredningsarbetena för lantmäterilokalerna m. m. lämpligen icke borde komma till utförande och hade byggnadsstyrelsen därför hemställt bland annat, att Kungl. Maj:t måtte föreskriva, att arbetena med iordningsställande av lantmäterilokal och lokal åt Västmanlands fornminnesförening samt därmed sammanhängande arbeten icke skulle komma till utförande.

I brev till länsstyrelsen i Västmanlands län den 24 oktober 1919, varav avskrift den 27 november 1919 kommit byggnadsstyrelsen till handa, hade emellertid Kungl. Maj:t förklarar att, enär, såsom vid avlåtande av ovanberörda proposition med stöd av då föreliggande utredning förutsatts, omförmälda av förste lantmätaren framhållna olägenheter borde kunna vid inredningsarbetenas utförande avhjälpas, så att för lantmäterikontoret fullt användbara lokaler åstadkommes, Kungl. Maj:t funnit vad lantmäteristyrelsen och byggnadsstyrelsen anført icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd i syfte att åstadkomma ändring av Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut i frågan om anordnande av lokaler i Västerås slott åt lantmäterikontoret och berörda fornminnesförening.

Då byggnadsstyrelsen alltså på grund av nu anförda omständigheter nödgats uppskjuta igångsättande av arbetena med anordnande av en ny trappuppgång för länsstyrelsen samt lokaler för lantmäterikontoret och fornminnesföreningen och därmed sammanhängande anordningar, hade byggnadsstyrelsen jämväl sett sig förhindrad att påbörja arbetena för utvidgning av länsstyrelsens ämbetslokaler ävensom för återställande av slottets forna rikssal samt för vissa ändringar i en del till rikssalen anslutna utrymmen, då ju givetvis det vore förenat med de största olägenheter, att icke på en gång igångsätta de olika arbetena efter en gemensam entreprenad.

Byggnadsstyrelsen ville emellertid meddela, att länsstyrelsen redan tagit i bruk de enligt förslaget för länsstyrelsen avsedda lokalerna i det skick de befunne sig.

Till följd av det inträffade uppskovet med arbetenas utförande, hade det ej heller kunnat undvikas, att de i slutet av år 1917 och början av år 1918 beräknade kostnaderna avsevärt ökats. Sedan arkitekten Hahr med skrivelse den 26 juni 1919 avlämnat förslag till fullständiga entreprenadhandlingar i ärendet, hade länsstyrelsen på anmodan av byggnadsstyrelsen infordrat och i mitten av november månad 1919 till byggnadsstyrelsen inkommit med anbud å utförande av arbetena inom länsstyrelsens lokaler och rikssalen med angränsande utrymmen; och hade de lägsta anbuden beträffande nu nämnda arbeten slutat å ett sammanlagt belopp av 206,980 kronor. Då emellertid detta belopp betydligt överstigit de för samma arbeten beräknade kostnaderna, hade byggnadsstyrelsen ansett sig icke kunna antaga anbuden. Sedan dessas giltighetstid utgått den 31 december 1919, hade nya anbud infordrats, vilka visade ytterligare någon höjning.

Enligt de sålunda föreliggande anbuden kunde kostnaderna för ifrågavarande arbeten inom Västerås slott numera beräknas sålunda:

Arbeten för utvidgning av länsstyrelsens lokaler, återställandet av rikssalen samt inredning av rum till landstingets sekreterare, kapprum m. m.

byggnadsarbeten	kronor	156,930
värmeledning	»	30,650
gas-, vatten- och avlopp	»	12,050
elektriska ledningar	»	1,500
tak i rikssalen, spisar, dekorering m. m.	»	30,000
arvoden, oförutsedda utgifter.....	»	38,870
Summa kronor		270,000

Arbeten för inredning av lokaler till lantmäterikontoret och fornminnesföreningen.

byggnadsarbeten	kronor	37,950
värmeledning	»	7,805
vatten- och avloppsledningar.....	»	395
elektriska anläggningar	»	2,500
arvoden, oförutsedda utgifter m. m.....	»	13,350
Summa kronor		62,000.

Då frågan om den nya trappuppgången vore föremål för utredning, hade anbud å anordningens utförande ännu icke införskaffats, men ansåge byggnadsstyrelsen, att härför borde beräknas ett belopp av 25,000 kronor.

Ifrågavarande arbeten, för vilkas utförande 1918 års riksdag anvisat ett sammanlagt belopp av 173,500 kronor — under villkor, att landstinget och fornminnesföreningen bidroge med sammanlagt 50,000 kronor — syntes sålunda numera komma att draga en kostnad av 357,000 kronor. Då landstinget och fornminnesföreningen för ändamålet anvisat det av statsmakterna begärda beloppet, 50,000 kronor, skulle alltså för utförande av det 1918 års riksdag förelagda ändringsförslaget erfordras ett tilläggsanslag av 133,500 kronor.

Byggnadsstyrelsen ville slutligen meddela, att de föreliggande anbuderna å utförandet av byggnadsarbetena icke gällde längre än till och med den 31 mars 1920.

På grund av vad sålunda förekommit finge byggnadsstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes till riksdagen avlåta proposition om anvisande till bestridande av merkostnader för ifrågavarande ändringsarbeten inom Västerås slott av ett anslag å 133,500 kronor att upptagas å tilläggsstat för innevarande år.

Av vad jag nu återgivit framgår, att de av 1918 års riksdag för ifrågavarande arbeten å Västerås slott anvisade medlen numera på grund av byggnadskostnadernas stegring visat sig alldeles otillräckliga.

Beklagligtvis torde detta, om ej helt och hållet så åtminstone till en väsentlig del, bero på det uppskov med arbetenas påbörjande, som ägt rum.

Merkostnaden för arbetena i fråga har beräknats till 133,500 kronor. Denna beräkning grundar sig å ett anbud, vars giltighetstid utgår med *Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 182 häft. (Nr 220.)*

Departements-
chefen.

denna månad. Då jag är övertygad, att eventuellt infordrade nya anbud ej skulle upptaga lägre belopp än de nu föreliggande samt jag fortfarande anser, att arbetena böra komma till utförande, har jag intet att erinra mot byggnadsstyrelsens föreliggande förslag. Med hänsyn till ärendets brådskande beskaffenhet hoppas jag, att riksdagens beslut i ärendet kan föreligga vid sådan tidpunkt, att risken för ytterligare kostnadsökning undanröjes.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till bestridande av merkostnad för ifrågasvarande ombyggnads- och inredningsarbeten inom Västerås slott å *tilläggsstat* för år 1920 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 133,500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda tillstyrkt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla; och skulle till riksdagen proposition avlätas av den lydelse bil. litt. . . . utvisar.

Ur protokollet:
Nils Hellenius.